

Kaupunginhallitus

Ote pöytäkirjasta 02.12.2024

Kaupunginhallitus

Ote pöytäkirjasta 02.12.2024

Otteen oikeaksi todistaa Lahden kaupungin konsernihallinnossa 4.12.2024

Helena Kuokkanen

valmistelusihteri

Otteen saaja / asianosainen:

lausunnon antajat (Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, Lahden ympäristöpalvelut, Lahden museot, Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot, Metsähallitus, Hämeen poliisilaitos) ja kunnan jäsenet ja muistutuksen tekijät (MTK Häme ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry, Salpausselän luonnonystävät ry, Jokimaan omakotiyhdistys ry,

)

Tiedoksianto:

4.12.2024 sähköposti (lausunnon antajat)

4.12.2024 kirje/sähköposti (kunnan jäsenet, muistutuksen tekijät)

Pöytäkirjan nähtäväksi asettaminen:

10.12.2024

Kaupunginhallitus

Ote pöytäkirjasta 02.12.2024

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 02.12.2024

§ 406

Lahden suunta -työ 2021-2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksen hyväksyminen KV

8726/10.02.00.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Yleiskaava-arkkitehti Johanna Sääksniemi p. 050 518 4445

Yleiskaavoittaja Sanna Suokas p. 044 769 8640

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kyynäräinen Niko

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin.

Lisäksi kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksen."

Kaupunginhallitus tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden suunta -työ toteuttaa kaupungin strategiaa

Lahden suunta -työssä rakennamme tulevaisuuden kestävästä kaupunkia yhdessä kaupunkilaisten, toimijoiden, päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Lahden suunta -työhön kuuluu oikeusvaikutteisen yleiskaavan ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen koko Lahden kaupungin alueelle. Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja ympäristötavoitteita. Jatkuva työ etenee neljän vuoden sykleissä valtuustokausittain ja yleiskaavan osalta käynnissä on jo neljäs kierros. Lahden tapa suunnitella maankäyttöä ja liikkumista yhdessä on Suomessa ainutlaatuinen.

Tiivistelmä Lahden suunta -työn 2021–2025 valmistelusta

Parhailtaan hyväksyttävänä on Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotus ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotus. Lahden suunta -työtä on valmisteltu kokonaisuutena, mutta hyväksymiskäsittelyssä yleiskaava ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelma on eriytetty eri asiakohdiksi, koska niiden hyväksymistä ja muutoksenhakua säätelee eri lainsäädäntö. Yleiskaavan hyväksymisestä säädetään maankäyttö- ja rakennuslaissa ja kestävästä kaupunkiliikkumisen ohjelma etenee kuntalain mukaisesti. Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitevuosi on 2035. Valmisteluaineistoihin voi tutustua Lahden suunta -työn kotisivuilla osoitteessa www.lahti.fi/lahdensuunta.

Lahden suunta -työ 2021–2025 on tullut vireille 10.3.2022, kun työn käynnistymisestä ilmoitettiin kaavoituskatsauksessa. Lahden suunta -työn 2021–2025 osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) hyväksyttiin ja päätettiin asettaa nähtäville kaupunginhallituksen kokouksessa 4.4.2022 (§ 128). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa on päivitetty tarvittaessa koko työn ajan.

Lahden suunta toteuttaa kaupungin strategiaa ja Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet valmisteltiin kaupunginvaltuuston 14.3.2022 hyväksymän Lahden kaupungin strategian 2030 pohjalta kevään 2022 aikana. Lahden suunnan tavoitteita käsiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 15.6.2022 (§ 93) ja kaupunginhallituksessa 20.6.2022 (§ 265). Kaupunginvaltuusto hyväksyi Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet 5.9.2022 (§ 73). Tavoitteet ohjaavat yleiskaavan ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman valmistelua ja niihin voi tutustua Lahden suunta -työn kotisivuilta osoitteesta www.lahti.fi/lahdensuunta.

Lahden kaupunkiympäristölautakunta hyväksyi 14.6.2023 (§ 69) Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksen asetettavaksi MRL 62 §:n mukaisesti nähtäville. Luonnos oli nähtävillä 26.6.-1.9.2023. Luonnoksesta saatiin yhdeksän viranomaislausuntoa ja 20 mielipidettä, joista kuusi tuli erilaisilta yhdistyksiltä.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotusta valmisteltiin kesän 2023 aikana saadun palautteen ja tunnistettujen kehitettävien teemojen osalta. Myös selvitysluonnoksia ja tietomalleja viimeisteltiin lopulliseen muotoonsa. Vuorovaikutteinen suunnittelu jatkui syksyn 2023 aikana sisäisillä asiantuntijatyöpajoilla ja teemakohtaisilla neuvotteluilla. Osallisilla oli mahdollisuus osallistua ehdotuksen valmisteluun asukastyöpajassa 16.11.2023.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen nähtävilleasettamista käsiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 24.4.2024. Sen jälkeen asiaa käsitteli 29.4.2024 (§ 178) kaupunginhallitus, joka päätti asettaa Lahden suunta -työn ehdotuksen nähtäville. Osallisilla oli mahdollisuus tutustua ehdotukseen asukastilaisuudessa 16.5.2024. Ehdotus oli nähtävillä 10.5.–

30.6.2024. Ehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaislausuntoa, neljä muistutusta yhteisöiltä ja viisi muistutusta yksityishenkilöiltä.

Nähtävilläolon jälkeen syksyllä 2024 Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistoihin tehtiin tarvittavia, vähäisiä muutoksia ehdotuksesta saadun palautteen perusteella. Kaikki palaute ei aiheuttanut työhön muutoksia, eivätkä muutokset edellyttäneet ehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville. Suunnitellut muutokset käytiin läpi ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa 11.9.2024. Päättäjille muutoksia ja kokonaisuutta esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa 11.9.2024 ja valtuustoseminaarissa 17.10.2024. Tämän jälkeen Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistot viimeisteltiin joulukuun 2024 hyväksymiskäsittelyä varten.

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Mitä ovat yleiskaava ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma?

Yleiskaava on maankäyttö- ja rakennuslain mukainen yleispiirteinen maankäytön ja liikenteen suunnitelma. Yleiskaavaa tarkistetaan Lahdessa valtuustokausittain kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden pohjalta yhteistyössä osallisten kanssa. Suunnitelma perustuu ajantasaisiin selvitystietoihin, joita päivitetään jatkuvasti. Yleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena koko kaupungin alueelle ja se ohjaa asemakaavoitusta ja muuta yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tavoitevuosi on 2035, mutta yleiskaavassa esitetään myös tätä pidemmän aikavälin tavoitteellisia maankäytön suunnitelmia.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma (Sustainable Urban Mobility Plan, SUMP) on Euroopan komission luoma toimintamalli eri kulkumuotojen

kokonaisvaltaiseen yhteissuunnitteluun kaupunkitasolla. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman laatiminen tukee kaupungin strategisia tavoitteita kestävän liikkumisen edistämiseksi. Ohjelman päämääränä on luoda sujuvaa, kestävää, turvallista, viihtyisää liikkumisympäristöä ja uutta liikkumiskulttuuria Lahteen. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma on tullut EU:n TEN-T-asetusuudistuksen myötä pakolliseksi kaupunkisolmukohdissa, joihin Lahden kaupunkiseutu uudistetussa asetuksessa lukeutuu.

Tiivistelmä Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) pääsisällöistä

Yleiskaava on koko kaupungin kattava yleispiirteinen suunnitelma, jossa osoitetaan alueiden pääasiallinen käyttötarkoitus ja liikenteen pääverkot. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tarkoitus on ohjata maankäytön kehitystä strategisella tasolla ja se laaditaan oikeusvaikutteisena koko Lahden alueelle. Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteydessä yleiskaava laaditaan ensimmäistä kertaa kuuden oikeusvaikutteisen kaavakartan kokonaisuutena. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) eri teemaiset kaavakartat ovat 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen. Kaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismerkintöjä ja maankäyttömerkintöjä.

Lahdessa on voimassa valtuustokaudella 2017–2020 laadittu, koko kaupungin kattava oikeusvaikutteinen Lahden yleiskaava 2030 (Y-203), joka hyväksyttiin Lahden kaupunginvaltuustossa 25.1.2021 (§ 14), ja se sai lainvoiman 2.12.2022. Lahdessa on lisäksi voimassa viisi oikeusvaikutteista osayleiskaavaa ja yksi oikeusvaikutteinen rantayleiskaava. Lisäksi Okeroisten ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavojen merkintöjä on noudatettu tarkentavina määräyksinä ko. kaavojen alueilla. Laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee voimaan tullessaan kumoamaan

Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203), Okeroisten osayleiskaavan ja Miekkio-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan.

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) alueella on voimassa kokonaisuudessaan Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavat ja yleiskaavakartoilla 1–6 esitetään aluerajauksina alueet, joilla edelleen noudatetaan näiden tarkempien osayleiskaavojen merkintöjä ja määräyksiä. Lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartalla 1: Kestävä yhdyskuntarakenne esitetään rantavyöhyke (RV//) -rasterilla alueet, joilla edelleen noudatetaan neljän muun voimassa olevan, tarkemman osa- tai rantayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä. Voimassa olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) verrattuna nämä rantavyöhykkeiden aluerajaukset ovat pysyneet samoina lukuun ottamatta Oksjärven pohjoispuolen pientä rantavyöhykkeen (RV/1) -rasterin pienennystä ja Kalkkusen järven uutta SL-alueita, joka pienentää rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteria. Ranta-alueilla on myös voimassa olevia ranta-asemakaavoja, joiden alueella noudatetaan kyseisten kaavojen merkintöjä- ja määräyksiä. Ranta-asemakaavoitettuja alueita ei ole esitetty Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205).

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kaavamääräyksiensä mukaan Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavojen alueilla sekä yleiskaavakartalla 1: Kestävä yhdyskuntarakenne osoitetulla rantavyöhyke (RV//) -alueella noudatetaan ko. osayleiskaavojen ja rantayleiskaavan määräyksiensä lisäksi yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Voimassa oleviin yleiskaavoihin voi tutustua yleiskaavoituksen kotisivuilla www.lahti.fi/yleiskaavoitus.

Tiivistelmä kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 pääsisällöistä

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma laaditaan Lahdessa nyt toista kertaa. Ohjelma ottaa huomioon kaikki liikennemuodot: jalankulun, pyöräilyn, joukkoliikenteen ja autoilun. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman tavoitteena on edesauttaa liikkumisen osalta Lahden hiilineutraalisuustavoitteen ja kestävän liikkumisen kulkutapaosuuden 2030 toteutumista.

Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma käsittää keskeisimmät kaupunkitasoiset toimet kestävän kaupunkiliikkumisen edistämiseksi vuoteen 2035 mennessä. Kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmassa 2021–2025 on päivitetty edellisen ohjelman toimenpidekokonaisuuksien ja toimenpiteiden tilanne ja ryhmitelty toimenpidekokonaisuudet kaupungin nykyisen strategian mukaisiksi. Samalla on tunnistettu uusia, kaupungin strategian mukaisia, toimenpidekokonaisuuksia, joiden kehittämiseen ja toteuttamiseen tarvitaan toimenpiteitä.

Lahden kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025 sisältää yhteensä neljätoista toimenpidekokonaisuutta, jotka on koottu Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteisten kestävyysteemaisten strategiaotsikoiden alle: Kestävästi elinvoimainen, kestävästi hyvinvoiva ja kestävästi uudistuva. Uusia toimenpidekokonaisuuksista on neljä. Lisäksi kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaan on lisätty priorisointi ohjaamaan toimenpidekokonaisuuksien keskinäistä painotusta ja ajoittamista tavoitevuoteen nähden.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ratkaisut pohjautuvat ajantasaiseen ja yhdessä tuotettuun tietoon

Lahden suunta -työ 2021–2025 käynnistyi samanaikaisesti kaupungin strategian laatimisen kanssa ja erityisesti alkuvaiheen työskentelyä ohjasivat vahvasti edelliseltä kierrokselta siirtyneet teemat. Tällä kierroksella merkittäviä teemoja ovat olleet elinkeinoelämä, kiertotalous yleiskaavatasolla, kaupunkirakenteen vyöhykkeet ja kestävä liikkuminen, rakennetut kulttuuriympäristöt ja maisemat sekä arvokkaat luontokohteet.

Sidosryhmien kanssa määriteltiin aluksi selvitystarpeet ja lisäksi tunnistettiin maankäytön ja liikkumisen osalta tulevaisuuden näkymiä ja muutostarpeita. Selvitysten laatiminen käynnistyi ja uutta lähtötietoa luonnosvalmistelun pohjaksi tuotettiin mm. elinkeinoelämän mahdollisuuksista Lahdessa, kiertotalouden mahdollisuuksista yleiskaavatasolla, paikallisista maisemista, arvokkaista luontotyypeistä, kaupunkilogistiikasta, kävely-ympäristöjen laadusta sekä kaupunkipientaloista. Lisäksi päivitettiin tieto paikallisista kulttuuriympäristöistä ja laadittiin erilaisia paikkatietoanalyysijä kaupunkirakenteen vyöhykkeistä yleiskaavan luonnosratkaisujen pohjaksi.

Uudet selvitystarpeet onnistuttiin ennakoimaan työn aloitusvaiheessa hyvin. Myös uusi kaupungin strategia jatkoi vahvalla kestävyyslinjalla ja asetti Lahdelle kunnianhimoisen tavoitteen edistää niin ekologista, sosiaalista kuin taloudellista kestävyttä. Uusi kaupungin strategia ja Lahden suunta -työn 2021–2025 tavoitteet eivät siis tuoneet keväällä 2022 uusia suuria lähtötietotarpeita. Tiettyjä strategisesti tärkeitä teemoja, kuten elinkeinoelämää ja kiertotaloutta vain syvennettiin valikoidusti käynnissä olevissa selvityksissä.

Joidenkin selvitysten osalta työ jatkui vielä ehdotusvaiheessa tarkasteluteemaa syventäen. Esimerkiksi viimeinen kilometri -hanke tuotti ehdotusvaiheessa lisätietoa kaupunkijakelusta ja arvokkaiden luontotyyppien inventointeja toteutettiin vielä kesällä 2023 joillekin Lahden

kaupungin omistamille ja jo entuudestaan tiedossa oleville luonnon monimuotoisuuskohteille, jotta tietomallista ja tiedosta saadaan yhdenmukaista. Samoin ehdotusvaiheessa päivitettiin vielä paikallisten rakennettujen kulttuuriympäristöjen tietomallin sisältöjä ja tarkistettiin joitakin aluerajauksia. Myös selvitys liito-oravista valmistui keväällä 2024. Kesällä ja syksyllä 2024 ennen hyväksymiskäsittelyä neljän selvityksen sisältöihin ja tietomalleihin on tehty täydennyksiä ja korjauksia, mutta muutokset ovat luonteeltaan teknisiä eivätkä vaikuta yleiskaavan ratkaisuihin.

Prosessin tavoitteiden mukaisesti laadittuja selvityksiä on hyödynnetty sekä yleiskaavan että kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman valmistelussa. Itse tehtyjen tai teetettyjen selvitysten lisäksi, valmistelussa on hyödynnetty myös erilaisia seudullisia ja valtakunnallisia selvityksiä. Esimerkiksi liikenne- ja rataverkon suunnittelukysymykset vaativat seudullisia tarkasteluja.

Uutta tietoa on useissa teemoissa, kuten arvokkaat luontotyypit ja paikalliset kulttuuriympäristöt, valmisteltu tietomallipohjaisesti. Tämä mahdollistaa kohdetiedon esittämisen karttasovelluksissa paikkasidonnaisesti, mutta tuottaa pdf-muotoon tulostettuna valtavan pitkiä selvitysliitteitä. Samanlainen, laaja aineisto ovat myös kaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet.

Ehdotusvaiheessa nähtävillä listattavien aineistojen määrä kasvoi lähes kahdellakymmenellä asiakirjalla luonnosvaiheesta, kun mukaan lisättiin uudet Lahden suunta -työn 2021–2025 valmisteluun liittyvät asiakirjat sekä ehdotusvaiheessa valmistuneet selvitykset.

Paikkatietopohjaista tietoa alueiden arvoista ja kaavallisista ratkaisuista julkaistiin osallisille luonnoksen ja ehdotuksen nähtävilläolon aikana myös Lahden karttapalvelussa helpommin tutkittavassa muodossa.

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotus valmisteltiin yhdessä osallisten kanssa

Lahden suunta -työssä rakennamme tulevaisuuden kestäväää kaupunkia yhdessä kaupunkilaisten, toimijoiden, päättäjien ja asiantuntijoiden kanssa. Hedelmällisin aika yhteistyölle ja keskusteluille on työn alkuvaiheessa, jotta eri näkökulmia ehditään sovittaa yhteen luonnosta valmisteltaessa. Kaupungin strategian mukaisesti lahtelaisia on haluttu kutsua aktiivisesti mukaan työhön.

Lahden suunta -työtä 2021–2025 on edistetty yleiskaavan ja kestävään kaupunkiliikkumisen ohjelman -työryhmissä ja työtä on ohjannut Lahden suunta -työn ohjausryhmä. Lisäksi Lahden suunta -työn 2021–2025 valmistelun etenemisestä on kerrottu säännöllisesti kaupunkisuunnittelun sekä Uudenmaan ja Hämeen ELY-keskusten yhteisissä tapaamisissa ja seudullisessa yhdyskuntasuunnittelun työryhmässä. Lahden suunta -työn 2021–2025 aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu pidettiin 1.11.2022.

Osana luonnosvaiheen valmistelua vuonna 2022 järjestettiin viisiosainen asukastilaisuussarja Lahden suunta -kierroksen 2021–2025 tärkeistä teemoista: 1) Sujuva ja laadukas arkiliikkuminen, 2) Kiertotalous yleiskaavassa, 3) Lahtelaiset maisemat ja arvorakennukset, 4) Kävelyn laatureitit sekä 5) Luonnon monimuotoisuus. Lisäksi elinkeinoelämän toimijoille järjestettiin oma tilaisuutensa elinkeinoelämän nykytilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Tilaisuuksien lisäksi teemoista kerättiin tietoa karttakyselyjen avulla. Luonnosaineistoja työpajaistettiin kumppanuuspöytien kanssa huhtikuussa 2023 ja asukkaille järjestettiin

lisäksi toukokuussa 2023 kaksi esittelytilaisuutta, joissa käytiin läpi Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksen keskeisiä sisältöjä ja muutoksia sekä nähtävilläolon tavoitteellista aikataulua. Tavoite- ja luonnosvaiheen valmistelu on lisäksi sisältänyt erilaisia työpajoja ja keskustelutilaisuuksia niin asiantuntijoiden kuin päättäjien kanssa. Lahden suunta -työn luonnosratkaisut valmisteltiin lähtötietojen, uuden selvitys- ja osallistiedon sekä erilaisissa vuorovaikutteisissa asukas-, asiantuntija- ja päättäjätöypajoissa käytyjen keskustelujen pohjalta.

Luonnosvaiheen nähtävilläolon aikana kesällä 2023 saatiin yhdeksän viranomaislausuntoa ja 20 mielipidettä, joista kuusi tuli erilaisilta yhdistyksiltä. Syksyllä 2023 Lahden suunta -työn ehdotusta valmisteltiin kesän 2023 aikana saadun palautteen ja tunnistettujen kehitettävien teemojen osalta. Myös selvitysluonnoksia ja tietomalleja viimeisteltiin lopulliseen muotoonsa. Vuorovaikutteinen suunnittelu jatkui syksyn 2023 aikana sisäisillä asiantuntijatyöpajoilla ja teemakohtaisilla neuvotteluilla. Lahtelaisilla oli mahdollisuus osallistua ehdotuksen valmisteluun asukastyöpajassa 16.11.2023. Myös päättäjille järjestettiin ehdotusvalmistelusta iltakoulu joulukuussa 2023.

Lahtelaisilla oli mahdollisuus tutustua Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotukseen asukastilaisuudessa 16.5.2024 ja ehdotus oli nähtävillä 10.5.–30.6.2024. Ehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaislausuntoa, neljä muistutusta yhteisöiltä ja viisi muistutusta yksityishenkilöiltä. Syksyllä 2024 Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistoihin tehtiin tarvittavia, vähäisiä muutoksia, ehdotuksesta saadun palautteen perusteella. Kaikki palaute ei aiheuttanut työhön muutoksia eivätkä muutokset edellyttäneet ehdotuksen asettamista uudelleen nähtäville. Suunnitellut muutokset käytiin läpi ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa 11.9.2024. Päättäjille muutoksia ja kokonaisuutta esiteltiin kaupunkiympäristölautakunnassa

11.9.2024 ja valtuustoseminaarissa 17.10.2024. Tämän jälkeen Lahden suunta -työn 2021–2025 aineistot viimeisteltiin joulukuun 2024 hyväksymiskäsittelyä varten.

Ennen hyväksymiskäsittelyä tehdyt keskeiset muutokset Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotukseen

Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksesta saatiin kymmenen viranomaislausuntoa, neljä muistutusta yhteisöiltä ja viisi muistutusta yksityishenkilöiltä. Kokonaisuuteen tehtiin palautteiden pohjalta yhteensä 34 muutosta, joista 27 perustui lausuntoihin, viisi muutosta yhteisöjen muistutuksiin ja kaksi muutosta yksityishenkilöiden muistutuksiin. Lisäksi aineistokokonaisuuksiin tehtiin ennen hyväksymiskäsittelyä parikymmentä valmistelussa tarpeelliseksi tunnistettua teknisluonteista muutosta ja korjausta.

Oikeusvaikutteisissa kaavamääräyksissä tehtiin muutoksia yleismääräykseen ja seitsemään kaavamääräykseen:

- Yleismääräyksessä täsmennettiin viittausta yleiskaavamääräyksiä täydentäviin alueellisiin suunnitteluohjeisiin.
- Kiertotalousalueiden -1- ja 2- indeksien kaavamääräyksiä täydennettiin maininnalla, että väliaikainen toiminta ei saa vaikeuttaa kaavan toteuttamista ja väliaikaisen toiminnan edellyttämään lupaan tulee asettaa määräaika. Lisäksi toiminnan sijoittumisessa aluevaraukselle tulee huomioida riittävä etäisyys häiriintyviin kohteisiin siten, että toiminnasta ei aiheudu kohtuutonta naapurushaittaa.
- Kiertotalousalueiden 1-indeksin alueiden kaavamääräystä tarkennettiin siten, että alueella ei sallita esikäsittelyä.

- Kiertotalousalueiden -2-indeksin alueiden kaavamääräystä täydennettiin maininnalla, että toiminnan luonne selkeytyy siten, että toiminnan seurauksena jäteperäistäkin materiaalia tulee voida hyödyntää myöhemmin rakentamisessa uusiotuotteena tai -materiaalina, jonka jätteenkierron luokittelu on päättynyt.
- Luonnonsuojelun alueiden (SL) kaavamääräystä täydennettiin sisältämään myös perustettavaksi tarkoitettuja luonnonsuojelun alueita, kuten lainvoimaisessa Lahden yleiskaavassa 2030 on esitetty.
- Retkeily- ja ulkoilualueen VR-3 kaavamääräystä täsmennettiin MRL 128 §:n mukaisen toimenpiderajoituksen osalta.
- Ampumaradan laskennalliseen 60 dB meluvyöhykkeen kaavamääräykseen lisättiin kaavamääräyksen tarkempi selite, joka on Lahden lainvoimaisessa yleiskaavassa 2030.
- Ampumaradan laskennalliseen 65 dB meluvyöhykkeen kaavamääräykseen lisättiin otsikkotasolle määräyksen desibeliraja 65 dB
- Teknisenä korjauksena Maakaasun pääputki -kaavamääräys muutettiin muotoon Maakaasun runkolinja.

Kaavakartta:

- Kaksi kaavakarttaa nimettiin uudelleen. Kartan 3: Viherrakenne nimeksi muutettiin 3: Luonto- ja viherympäristö ja kartan 4: Sinirakenne nimeksi muutettiin 4: Vesiensuojelu ja -hallinta.
- Lisättiin viisi luonnonsuojelun alue (SL) merkintää:

- Luonnonsuojelualueiden (SL) merkinnät Sietikassa, Villähteen lehdossa ja Haapalanmäellä muutettiin vastaamaan tehtyä luonnonsuojelupäätöstä.
- Kalkkusenjärven luonnonsuojelualue (SL) lisättiin kaavakartoille 1: Kestävä yhdyskuntarakenne ja 3: Luonto- ja viherympäristö. Samalla Kalkkusen järven rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteri pienentyi.
- Metsähallituksen omistamalle Enonsaaren kiinteistölle osoitettiin luonnonsuojelumerkintä (SL) omistajan pyynnöstä.
- Luontoarvoja turvattiin kahdella aluelaajennuksella: Ympäristöarvoja sisältävä maa- ja metsätalousalue (MY) laajennettiin kattamaan koko luonnonsuojeluohjelman Hautaanmäen alue. Paakkolanmäen perinnebiotoopin alueelta lähivirkistysalueen (VL) rajausta laajennettiin käsittämään koko keskeinen niittyalue.
- Vesilain mukaiset kohteet lisättiin näkymään kartalla 3: Luonto- ja viherympäristö.
- Kahdeksan LUMO-kohteen luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue -merkintä poistettiin päällekkäisen merkinnän vuoksi. Neljä kohdetta oli päällekkäinen luonnonsuojelulain 95 §:n mukaisen luonnonmuistomerkin kanssa ja neljä kohdetta sijoittui rauhoituspäätöksen saaneille uusille luonnonsuojelualueille (SL).
- Turranmetsän alueella laajennettiin luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeää aluetta pienelle lehtokuvialle.
- Latomäen alueelle merkittiin uuden ratavarauksen lisäksi myös nykyinen rata.
- Kujalan käsittelykeskukselle lisättiin nykyinen kaasulinja.

- Kävelyn tavoitteelliset laatureitit tarkistettiin suhteessa palvelukeskittyymiin ja niihin tehtiin neljä muutosta.
- Merkittävän luontoverkoston yli kuntarajojen menevän yhteysnuoli poistettiin Hangasmäen (Hollola) kohdalla ristiriitaisen kaavamerkinnän (TPY) vuoksi.
- Lisäksi kartoille tehtiin joitakin teknisluonteisia korjauksia, kuten ET (4) aluerajauksen tarkistus asemakaavan mukaiseksi, luonnosvaiheen otsikon korjaus kartalle 3: Viherrakenne, ekosysteemin kulttuuripalvelujen (esp-k) kaavamääräyksen lisäys kartalle 3, kaavamerkinnän ja vesilain mukaisen suojellun luontotyypin selitteen lisäys sekä kahden virheellisesti merkityn vesilain mukaisen kohteen kohdemerkinnän poisto.
- Salpausselkä -merkinnän piirtojärjestystä kartoilla korjattiin paremman luettavuuden saavuttamiseksi.
- Yleiskaavakarttoihin 1–6 toteutettiin uusi pohjakartta, jossa näkyvät rakennuksien ja korkeuskäyrien lisäksi myös tiestö ja rautatiet. Pohjakartan visuaalinen ilme suunniteltiin ja sävytettiin yksilöllisesti tukemaan kunkin yleiskaavakartan kaavamerkintöjen väritystä. Kartan 2: Kulttuuriympäristö luettavuutta parannettiin tummentamalla *paikallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö* -merkinnän väriä.

Muut aineistot

Yleiskaava-alueiden kaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet, jotka sisältävät alueellisia lisätietoja tai tavoitteita, eivätkä saa oikeusvaikutuksia. Alueellisiin suunnitteluohjeisiin on tehty täsmennyksiä ja pieniä korjauksia elinkeinoelämän ja kaupan alueisiin liittyen. Lahden keskusta-alueen suunnitteluohjeita on päivitetty keväällä

2024 hyväksytyn Keskustavision 2040 mukaisiksi. Täydennyksiä on tehty myös Lahden toisen keskusta-alueen, Rakokiven suunnitteluohjeisiin. Uusille luonnonsuojelualueille (SL) on laadittu suunnitteluohjeet. Lisäksi teknisinä korjauksina on korjattu joitakin kirjoitusvirheitä, poistettu tarpeettomia tyhjiä rivejä sekä muutamia mainintoja pohjavedenottamoista, ulkoilureiteistä, maisemallisista arvoista ja ekologisesta yhteydestä, koska nämä teemat on jo määrätty yleiskaavakartoilla.

Lahden suunta -työn selostukseen on tehty joitakin lisäyksiä ja täsmennyksiä, kuten kuvaus ja perustelut tarkemman suunnittelun tuloksena syntyneille yleiskaavan siirtymille maakuntakaavasta, tarkastelut liito-oravakannan vähentymisestä ja elinympäristöistä, täsmennetty kuvaus kestävän liikkumisen vyöhykkeistä, Liikenne 12 suunnitelman laatimisen huomioiminen, kuvaus meluntorjunnan tarpeesta, yhteenveto vaikutusten arvioinnista, vaikutusten arvioinnin yhteenvetotaulukko, täsmennys rataverkkoon ja raideliikenteeseen liittyvistä selvitystarpeista, täsmennys luonnonsuojelualueiden ulkoilureiteistä sekä kuvaus palvelukeskittymämerkintöihin tehdyistä muutoksista. Lisäksi selostukseen on päivitetty ja täydennetty teemakartat ja liiteluettelot, lisätty kuvaus ennen hyväksymiskäsittelyä tehdyistä muutoksista ja tehty erilaisia teknisluonteisia korjauksia.

Neljän selvityksen sisältöihin ja tietomalleihin on tehty täydennyksiä ja korjauksia, mutta muutokset ovat luonteeltaan teknisiä eivätkä vaikuta yleiskaavan ratkaisuihin. Korjatut ja täydennetyt selvitykset ovat: Esiselvitys arkeologisesta selvitystarpeesta Lahden kaupungin alueella (6.11.2024), Rakennettujen kulttuuriympäristöjen päivitysinventointi (22.11.2024), Lahden luontotyyppiselvitykset (9.10.2024) sekä Selvitys Lahden elinkeinoelämän mahdollisuuksista 2024.

Yleiskaavan toteutusohjelma 2026–2035 on laadittu syksyn 2024 aikana. Toteutusohjelma sisältää tavoitteellisen aikataulun, jossa pyritään eri tavoitekorien kautta ennakoimaan, missä järjestyksessä erityyppiset alueet toteutuvat vuoteen 2035 mennessä ja mitkä alueet jäävät vuoden 2035 jälkeen toteutuviksi tulevaisuuden reservialueiksi. Yleiskaavan toteutusohjelma toimii ohjeena yksityiskohtaisempien maankäytön toteutusohjelmien laatimiselle. Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyy yleiskaavan toteutusohjelman 2026–2035 samassa kokouksessa muiden kaupunkisuunnittelun ja toteutuksen työohjelmien kanssa.

Vaikutusten arviointi

Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksen vaikutuksia arvioitiin ulkopuolisena asiantuntija-arviona keväällä 2022 ennen luonnoksen nähtävilleasettamiskäsittelyä. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnettiin Lahden suunta -työn selvitys- ja lähtötietoja. Vaikutusten arviointi on toteutettu maankäyttö- ja rakennuslain (9§) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksen (1§) mukaisesti keskittyen yleiskaavan merkittäviin välittömiin ja välillisiin vaikutuksiin. Luonnosvaiheen vaikutusten arvioinnissa arvioitiin myös koko Lahden suunta -työtä ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelmaa. Lisäksi päivitetyn liikennemallin pohjalta laadittiin erillinen yleiskaavan liikennevaikutusten arviointi. Luonnosvaiheen lausunnossaan Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus tunnisti laadituissa vaikutustenarvioinneissa täydentämistarpeita.

Vaikutusten arviointia täydennettiin saadun palautteen pohjalta osana Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen valmistelua keväällä 2024 ennen ehdotuksen nähtävilleasettamiskäsittelyä. Liikenteellisten vaikutusten arviointia täydennettiin erillisellä taustaraportilla, joka tarkentaa luonnosvaiheen vaikutustenarviointia tiettyjen muutosalueiden osalta. Lahden yleiskaavan 2035 ehdotusvaiheen vaikutusten arviointi

laadittiin omana raporttinaan, joka sisältää myös kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman tarkempien toimenpiteiden vaikutusten arvioinnin. Kaikki luonnos- ja ehdotusvaiheen vaikutustenvaikutustienarvioinnit (4 kpl) ovat mukana kaava-asiakirjoissa ja ne olivat nähtävillä ehdotusvaiheessa.

Ennen hyväksymiskäsittelyä Lahden suunta -työn selostukseen lisättiin Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskuksen ehdotusvaiheen lausunnon mukaisesti Vaikutusten arviointi -kappaleeseen tiivistelmä vaikutusten arvioinneista sekä selostuksen liitteeksi yhteenvetotaulukko uusien ja muuttuvien aluevarausten vaikutusten arvioinnista.

Muutosesitykset lainvoimaisiin yleiskaavoihin

Tässä luvussa on kuvattu merkittävimmät muutokset, jotka kohdistuvat lainvoimaisiin yleiskaavoihin.

Lahden suunta -työn 2021–2025 yhteydessä yleiskaava laaditaan ensimmäistä kertaa kuuden oikeusvaikutteisen kaavakartan kokonaisuutena. Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) eri teemaiset kaavakartat ovat 1: Kestävä yhdyskuntarakenne, 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen. Useiden yleiskaavakarttojen ansiosta kartoilla pystytään esittämään entistä enemmän tietoa ja tuomaan esiin eri teemojen strategisia tavoitteita.

Yleiskaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismarkintöjä ja maankäyttömerkintöjä. Yleiskaavamerkinnät ja -määräykset esitetään kaavakarttakohtaisesti. Myös yleismääräykset ja suunnittelu- ja toteutusohjeet ovat kaavakarttakohtaisia. Yleiskaava-alueiden kaavamääräyksiä täydentävät alueelliset suunnitteluohjeet. Ne sisältävät alueellisia lisätietoja tai tavoitteita, eivätkä saa oikeusvaikutuksia. Kartan 1:

Kestävä yhdyskuntarakenne, yleiskaava-alueiden suunnitteluohjeet on koottu omaan asiakirjaansa. Sen sijaan kartan 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, valuma-alueita ja hulevesien hallinnan kehittämisalueita koskevat aluekuvaukset ja suunnitteluohjeet on esitelty Lahden suunta selostuksen Kaupunkihydrologia-kappaleessa. Pääväylille ei ole tällä kierroksella laadittu väyläkuvauksia.

Seuraavaksi on kuvattu Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) kaavakartat ja niiden sisältö pääpiirteissään:

Kartta 1: Kestävä yhdyskuntarakenne

- Kaikki maankäyttömuodot alueina mm. asuminen, palvelut, elinkeinoelämä, keskusta-alueet, virkistys, maa- ja metsätalous, vesialueet.
- Pääliikenneverkko
- Voimalinjat ja maakaasun pääverkosto.
- Osayleiskaavojen rajaukset ja rantavyöhykkeet.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät, jotka painottavat täydennysrakentamista ja aluekehitystä:
  - Palvelukeskittymät
  - Kaupunkipientalovyöhykkeet.

Kartta 2: Kulttuuriympäristö

- Arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (3 tasoa: valtakunnallinen, maakunnallinen ja paikallinen)
- Arvokkaat maisemat (3 tasoa: valtakunnallinen, maakunnallinen ja paikallinen)

- Muinaismuistoalueet ja –kohteet
- Maisemapellot
- Uusi strateginen kehittämismerkintä: Tärkeä ekosysteemien kulttuuripalvelu.

Kartta 3: Luonto- ja viherympäristö

- Virkistysalueet, hautausmaat, maa- ja metsätalousalueet.
- Natura-alueet ja luonnonsuojelualueet.
- Tavoitteelliset ulkoilureitit
- Suojellut luontotyytit, vesilain suojellut vesiluontotyytit, luonnonmuistomerkit, metsälain erityisen tärkeät elinympäristöt.
- Luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeät alueet.
- Merkittävä ekologinen yhteys.
- Potentiaaliset ekologisen kompensaaion hyvitysalueet.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät:
  - Tärkeät ekosysteemipalvelut (tuotantopalvelut, säätely- ja ylläpitopalvelut sekä kulttuuripalvelut)
  - Merkittävä luontoverkosto.

Kartta 4: Vesiensuojelu ja -hallinta

- Pohjavesialueet
- Uudet merkinnät: Hulevesien hallinnan kehittämisalue, merkittävä kaupunkipienjärvi, merkittävä hulevesien purkureitti, vesistötulvavaara-alue sekä valuma-alue.

- Tavoitteelliset melontareitit
- Vesilain suojellut vesiluontotyypit.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät: Tärkeät ekosysteemipalvelut (tuotantopalvelut, säätely- ja ylläpitopalvelut sekä kulttuuripalvelut).

Kartta 5: Kiertotalous

- Voimalinjat yms. kunnallistekniset verkostot.
- Erityisalueet mm. yhdyskuntateknisen huollon alueet, jätteenkäsittelyalueet, maa-ainesten otto- ja vastaanottoalueet.
- Uudet maa-ainesten ja uusiomateriaalien kiertoon liittyvät merkinnät:
  - Maarakentamiseen liittyvät lyhytaikaisen varastoinnin alueet.
  - Väliaikaiseen rakentamisen kiertotaloustoimintaan soveltuvat alueet.
  - Ylijäämämaiden mahdolliset hyötykäyttökohteet.
- Uusiutuvan energian merkinnät:
  - Aurinkoenergian tuotannon selvityskohde.
  - Tuulivoiman tuotannon selvitysalue.
- Selvitystarve raskaan liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelulle.

Kartta 6: Kestävä liikkuminen

- Tieliikenneverkko
- Rataverkko ja raideliikenteen seisakkeet.
- Päivitetyt pyöräilyn tavoitteelliset pää- ja aluereitit.
- Kävelyn tavoitteelliset laatureitit.

- Selvitystarve raskaan liikenteen vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelulle.
- Uudet strategiset kehittämismerkinnät, jotka painottavat täydennysrakentamista, aluekehitystä ja palvelutasoa:
  - Keskeiset joukkoliikennekäytävät
  - Kestävän liikkumisen vyöhykkeet 1 ja 2
  - Joukkoliikenteen kehitettävä saavutettavuusvyöhyke.

Seuraavaksi on kuvattu keskeisimmät muutokset voimassa olevan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) ja voimassa olevien osayleiskaavojen alueilla kaavoittain.

Lahden yleiskaava 2030 (Y-203)

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee kumoamaan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) kokonaisuudessaan.

Koko kaupungin kattavan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) tarkoitus on jatkossa ohjata maankäytön kehitystä strategisella tasolla. Kuuden oikeusvaikutteisen kaavakartan kokonaisuus tuo mukanaan lähes viisikymmentä uutta yleiskaavamerkintää ja -määräystä, joilla edistetään kaupungin strategian tavoitteiden toteutumista. Kaavamerkintöjä on kahdenlaisia: strategisia kehittämismerkintöjä ja maankäyttömerkintöjä.

Keskeiset uudet strategiset kehittämismääräykset ja -merkinnät liittyvät kestävään kaupunki- ja viherrakenteeseen, luonnon monimuotoisuuteen ja ekosysteemipalveluihin:

- Suunnataan täydennysrakentamista ja aluekehittämistä, ohjataan joukkoliikenteen saavutettavuutta ja palvelutasoa sekä vahvistetaan käveltävää 15 minuutin kaupunkia. Kokonaisuus käsittää palvelukeskittymä-merkinnät (4 kpl), uudet kestävä liikkumisen

vyöhykkeet 1 ja 2, joukkoliikenteen kehitettävä saavutettavuusvyöhyke ja keskeinen joukkoliikennekäytävä -merkinnät (4 kpl) sekä kävelyn tavoitteelliset laatureitit (1 kpl).

- Tavoitellaan monipuolisempaa asuntotarjontaa "Kaupunkipientalojen vyöhyke" -merkinnällä (1 kpl).
- Tunnistetaan luonnon ydinalueiden ja arvokohteiden muodostaman verkostokokonaisuus yhteyksineen ja yhteystarpeineen ja ehkäistään tulevaisuusorientoituneesti luontokatoa "Merkittävä luontoverkosto" -merkinnällä (1 kpl).
- Turvataan tärkeimmät ekosysteemipalvelut (3 kpl).

Lisäksi uusilla maankäyttömääräys ja -merkintäkokonaisuuksilla:

- Turvataan luonnon monimuotoisuuskohteita ja ehkäistään luontokatoa (4 kpl).
- Edistetään merkittävien ekologisten yhteyksien säilymistä (1 kpl).
- Ennakoidaan tulevaa ekologiseen kompensointiin liittyvällä uudella merkinnällä (1 kpl).
- Kehitetään hulevesien hallintaa ja vesiensuojelua sekä suojellaan tulvien aiheuttamilta vahingoilta (6 kpl).
- Mahdollistetaan maa-ainesten ja uusiomateriaalien kiertoa ja hyötykäyttöä (3 kpl).
- Edistetään uusiutuvan energian hyödyntämistä (2 kpl).
- Edistetään vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelua (1 kpl).
- Suojellaan kulttuuriympäristöjä ja maisemia (6 kpl + 1 vanha).

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) aluevarauksissa on luovuttu kaavakartalla näkyvistä suunnitteluohjeiden indeksinumeroista. Tämä selkeyttää esitystapaa kestävän yhdyskuntarakenteen kartalla 1. Samalla indeksinumerointi vapautuu käytettäväksi esimerkiksi maamassojen kiertotaloutta ohjaavissa määräyksissä. Kartan ulkoinen ilme on muutenkin selkeämpi, kun eri kaavamerkintöjä on siirretty esitettäväksi muilla eri teemaisilla kaavakartoilla.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään edelleen paljon kaavamääräyksiä ja -merkintöjä, jotka eivät ole muuttuneet edelliseltä kierrokselta eli Lahden yleiskaavasta 2030 (Y-203). Seuraavassa on lueteltu keskeiset muutokset teemoittain. Muutoskohteet on esitetty selostuksessa tarkempina kuvapareina.

- Asumisen alueiksi muuttuvat alueet Niemessä, Karistossa, Villähteellä, Okeroisissa Ruokosuontien alueella ja Kotiniemessä.
- Elinkeinoelämän tai kaupan alueiksi muuttuvat alueet Rälssissä, Pippo-Kujalassa, Hennalassa, Okeroisissa, Renkomäessä, Lehmuksessa ja Holmassa.
- Teollisuusalueella sijaitsevat vanhat Nastolan ja Veljeskylän kaatopaikat muutetaan erityisalueiksi.
- Loma- tai vapaa-ajanalueeksi muuttuvat alueet Joutsaaressa, Oksjärvellä ja Kumiantien varrella. Samalla Oksjärven pohjoispuolen rantavyöhykkeen (RV/1) rasteria on hieman pienennetty.
- Urheilu- ja virkistysalue laajenee etelään ja mahdollistaa Jokimaan raviradan toiminnan kehittämisen tulevaisuudessa.
- Satama-alue supistuu Niemessä. Muinaismuistoalue muuttuu satama-alueeksi Myllysaassa.

- Viheralueiksi muuttuvat elinkeinoelämän alue Savontiellä sekä asumisen alueet Holmassa, Hörölässä, Kalliojärventiellä ja Ämmälässä. Holman ja Hörölän muutosalueet osoitetaan lisäksi ekologisen kompensaation potentiaalisiksi hyvitysalueiksi. Myös Alvojärven metsä osoitetaan ekologisen kompensaation potentiaaliseksi hyvitysalueeksi.
- Liikenneverkon muutokset: Pyöräilyn aluereitin täydennys Messiläntien varteen, Kariston uudet katulinjaukset, uudet kävelyn tavoitteelliset laatureitit palvelukeskittymiin, pyöräilyn pääreitit lisäys Helsingintien varteen ja taajamarakenteen sisään Nastolassa, VT₂₄ ja VT₁₂ merkittävästi parannettavat tieosuudet sekä Ahtialan Selkätien katkaisu ajoneuvoliikenteen läpiajolta.
- Kyläalueet muuttuvat kymmenessä kohteessa. Okeroisissa ja Pihtilänmäellä osa kyläalueesta muuttuu asuinalueeksi (A). Toivonojan kyläaluetta laajennettiin ja muutamiin kyläalueisiin tehtiin pieniä rajausmuutoksia.
- Maisemapeltoihin liittyy paljon muutoksia. Uusia tai laajenevia alueita on 20 ja suurimmat alueet Metsäkylässä. Kokonaan tai osittain poistuu 9 aluetta, joista laajin on Pippossa.
- Lisäksi kymmenen nykyisin ympäristöluvalla toimivaa pienempää maa-aineisten ottoaluetta on tuotu näkyviin kaavakartalle.

Lisäksi yleiskaavamerkintöihin ja kaavakarttoihin on tehty joitakin pienempiä muutoksia, tarkistuksia ja päivityksiä:

- Muinaismuistokohteiden tiedot on päivitetty Museoviraston rekisterin mukaiseksi mm. Koiskalassa ja Ristolaitumella. Uutena kaavamerkintänä on tullut historiallinen kylätontti. Kohteiden esitystavassa on myös tapahtunut jonkin verran muutoksia.

Esimerkiksi muinaismuistoalueita on muuttunut pistemäisiksi muinaismuistokohteiksi.

- Joutjärven kirkon pappilarakennus osoitettu asuinalueeksi (A) julkisten palvelujen ja hallinnon alueen (PY) sijaan.
- Pikku-Kukkasen pohjoisrannalla olemassa oleva lomarakennuspaikka on korjattu maa- ja metsätalousalueesta (M) loma-asuntoalueeksi (RA).
- Renkomäessä Yli-Mäkelänkadun ympäristössä on tehty korjauksia asuinalueen (A) ja lähivirkistysalueen (VL) rajauksiin. Lisäksi Lahden ja Orimattilan kaupungin rajalla olevan asuinalueen (A) rajausta on yhteensovitetty Orimattilan Pennala-Pasinan osayleiskaavaan.
- Sähkö- ja kaasulinjoihin on tehty tarkennuksia. Uudet 110 kV:n sähkölinjat on esitetty omalla merkinnällä.
- Latomäen alueelle on merkitty uuden ratavarauksen lisäksi myös nykyinen rata.
- Luonnonsuojelualueita (SL) on lisätty Uutelaan, Kärkjärvelle, Ankkuriin, Okeroisiin, Kalkkusenjärvelle, Enonsaareen, Sietikkaan, Villähteelle (Villähteen lehto) ja Mukkulaan (Haapalanmäki). Samalla Kalkkusen järven rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteri on pienentynyt uuden SL-alueen myötä.
- Luontoarvoja on turvattu kahdella aluelaajennuksella:
Ympäristöarvoja sisältävä maa- ja metsätalousalue (MY) laajennettiin kattamaan koko luonnonsuojeluohjelman Hautaanmäen alue.
Paakkolanmäen perinnebiotoopin alueelta lähivirkistysalueen (VL) rajaus laajennettiin käsittämään koko keskeinen niittyalue.

- Pesäkallion luonnonsuojelualueen sekä retkeily- ja ulkoilualueen esitystarkkuutta on yleispiirteistetty ja tavoitteellisten ulkoilureittien sijaintia alueella on tarkistettu.
- Ulkoilureitistön tavoitteelliseen pääväylään on tehty korjauksia Metsä-Hennalassa.
- Yleiskaavakarttoihin 1–6 toteutettiin uusi pohjakartta, jossa näkyvät rakennuksien ja korkeuskäyrien lisäksi myös tiestö ja rautatiet. Pohjakartan visuaalinen ilme suunniteltiin ja sävytettiin yksilöllisesti tukemaan kunkin yleiskaavakartan kaavamerkintöjen väritystä.

Täysin uusista kaavamerkinnöistä ja -määräyksistä kolme liittyy kaavakartalle tuotuun uuteen tietoon nykyisestä toiminnasta ja yksi yksittäiseen aluevaraukseen kohdistuviin tavoitteisiin: Peab Asfaltin asfalttiaseman nykyinen ympäristöluvan mukainen toiminta on tuotu näkyviin yleiskaavakartalle Karistossa. Samoin nykyisiä ympäristöluvalla toimivia pienempiä maa-ainesten ottoalueita on tuotu näkyviin yleiskaavakartalle. Myös Nastolan vanhat kaatopaikka-alueet on esitetty yleiskaavakartta Erityisalueina (E). Joutsaassa taas on ollut tarve kehittää uudenlainen yhteisöille sopiva loma- ja matkailualue -määräys (R).

Myös Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) yleiskaavamääräyksiä on hyödynnetty Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) valmistelussa. Vanhoista määräyksistä lähes viisikymmentä säilyy alkuperäisessä muodossaan ja lähes neljäkymmenen vanhan määräyksen sisältöä on täsmennetty ja muutettu. Lisäksi vesialueella olevan luonnonsuojelualueen merkinnän esitystapaa on muutettu.

Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) neljä yleiskaavamerkintää ja -määräystä poistuu kokonaan. Poistuvista merkinnöistä kaksi on kumoutuvien osayleiskaava-alueiden rajoja. Tavoitteellinen matkailun kävelyreitti

korvautuu monipuolisemmalla ja laaja-alaisemmalla kävelyn tavoitteellinen laatureitti -merkinnällä. Lehmuksen selvitysalueelle on esitetty yleiskaavassa uusi perusteltu kaavaratkaisu.

Osayleiskaava-alueet OYK1-OYK4

Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) määräyksien mukaan kaavaan rajatuilla alueilla OYK1, OYK2, OYK3 ja OYK4 noudatetaan eri osayleiskaavojen määräyksiä. Okeroisten ja Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavat kumotaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) voimaantulon myötä. Enonsaaren ja Uudenkylän osayleiskaavojen merkinnät ja määräykset jäävät voimaan Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) myötä ja niiden aluerajausmerkinnät saavat uudet indeksinumero: OYK1: Enonsaaren osayleiskaava ja OYK2: Uudenkylän osayleiskaava. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavojen alueella.

OYK1: Okeroisten osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee kumoamaan Okeroisten kulttuurialueen osayleiskaavan kokonaisuudessaan.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella laaditussa Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) osoitettiin OYK1 aluerajausmerkinnällä alue, jonka alueella noudatetaan Okeroisten osayleiskaavan määräyksiä. Okeroisten kulttuurialueen osayleiskaava ei ole lainvoimainen kaava. Osayleiskaavaehdotus on laadittu vuonna 2009, mutta sitä ei ole viety hyväksymiskäsittelyyn. Osayleiskaava sisältää paljon Okeroisten alueen kulttuuriympäristön ja luonnonympäristön arvoihin liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja osayleiskaavaa onkin pidetty suunnittelussa alueen suunnitteluohjeena kaavan lainvoimaisuustilanteesta huolimatta. Okeroisten osayleiskaavan ja eri aikoina voimassa olleen

Lahden yleiskaavan tai Lahden läntisten osien osayleiskaavan välisiä kaavallisia merkintä- ja määräyseroja on ollut ajoittain vaikea tulkita. Okeroisten osayleiskaavan määräyksien kumoamisella saadaan alueen yleiskaavalliset määräykset ja ohjaavuus nykyistä selkeämmäksi ja yhteismitalliseksi muiden alueiden kanssa.

Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) koostuu kuudesta eri teemaisesta, oikeusvaikutteisesta kaavakartasta. Rakennetun kulttuuriympäristön ja maiseman arvot tuodaan Lahdessa ensimmäistä kertaa esiin koko kaupungin kattavassa yleiskaavassa omalla yleiskaavan kulttuuriympäristökartalla 2. Vastaavasti Lahden arvokkaimmat luontoarvot kuvataan omalla yleiskaavan kartalla 3: Luonto- ja viherympäristö ja kartalla 4: Vesiensuojelu ja -hallinta. Useampi eri teemainen kaavakartta mahdollistaa uusien ja entistä tarkempien tietojen esittämisen yleiskaavan suurpiirteisellä suunnittelutasolla.

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kulttuuriympäristökartalla 2 ja kartalla 3: Luonto- ja viherympäristö tuodaan esiin niitä Okeroisen alueen kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnon arvoja, joita Okeroisten osayleiskaavassa on pyritty turvaamaan. Arvokkaat kulttuuriympäristöt kartalla esitetään valtakunnallisesti, maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristön ja maisemat. Lisäksi kartalla esitetään muinaismuistoalueet ja –kohteet, sekä maisemapellot. Uuden oikeusvaikutteisen kartan kaavamerkinnyt ja -määräykset ja niiden taustalla olevat selvitykset turvaavat Okeroisten alueen kulttuuriympäristön ja maiseman arvot osayleiskaavan hengen mukaisesti.

Okeroisten osayleiskaavan kaavamerkinnyt ja -määräykset ovat mitoittaneet alueet kylämäistä asumista tiiviimmälle rakentamiselle. Jo edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) Okeroisten asumiseen osoitettuja alueita

muutettiin kyläalueeksi (AT) ajatuksena väljempi asumistiheys ilman alueen asemakaavoittamisen tavoitetta. Osayleiskaavassa on osoitettu ohjeellinen asemakaavoitettavaksi tarkoitettu alue Ruokosuontien, Ruokokujan, Tikkakalliontien ja Komolantien alueelle sekä Kunnantielle välille Okeroisten mylly – Ruokokuja. Alueen kulttuuriympäristön arvojen vuoksi alueen maankäytön kehitys nähdään tänä päivänä maltillisempana ja aluetta kehitetään kyläalueena. Kasakkamäen koulun kohdilla oleva Ruokosuontien alue nähdään potentiaalisena tiiviimmän asumisen alueena asemakaavoitettavaksi ja kyseinen alue osoitetaan Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) asuinalueena. Samassa yhteydessä osayleiskaavassa osoitettu meluntorjuntaan tarkoitettu suojaviheralue Ruokosuontien kohdalla tuodaan näkyviin Lahden yleiskaavan 2035 kiertotalouskartalle 5 meluntorjuntatarvemerkinnällä. Vastaavat merkinnät lisätään radan varteen kunnanrajan ja Ala-Okeroistentien välille. Lintulankujan ja Lintulantien alueella oleva elinkeinoelämän alue (TY) on laajennettu Lintulantien länsipuolelle. Nostavantien varressa oleva elinkeinoelämän alue (T) on muutettu osaksi viereistä kyläaluetta (AT) kyläalueen salliessa ympäristöhäiritsemättömät työ- ja liiketilat.

Luonnonsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kaavamerkinnät ja määräykset ovat Okeroisten osayleiskaavaa tarkempia ja enemmän luontoarvoja suojelevia.

Päijät-Hämeen maakuntakaavassa 2014 on esitetty Okeroisiin tieyhteystarve Nostava – VT12 – Okeroistentie. Okeroisten osayleiskaavan tavoitteena oli vastata tähän maakuntakaavan mukaiseen tieyhteystarpeeseen. Tieyhteystarve on osayleiskaavassa esitetty ohjeellisena Hollolan puolelle maakuntakaavan linjauksesta poiketen. Lahden puolelle maakuntakaavan linjauksen kohdalle on osoitettu maisemallisesti arvokas pelto (MA). Hollolan strategisessa yleiskaavassa

2017 tieliikenteen yhteystarve on huomioitu ja linjattu Nostavan eritasoliittymästä olemassa olevaan Ala-Okeroistentien ja Kuntotien risteykseen. Näin linjattuna maakuntakaavassa osoitettu tieyhteys ei kulje Lahden alueella, eikä yhteystarvetta ole tämän vuoksi huomioitu Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ehdotuksessa.

Muiden kaavan aluevarauksien osalta Okeroisten osayleiskaavan ja Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) välillä ei ole merkittäviä eroja. Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei ohjaa suoraan rakentamista, vaan rakentaminen tapahtuu rakennusjärjestyksen määräyksien mukaan.

OYK2: Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaava

Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) tulee kumoamaan Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan kokonaisuudessaan.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella laaditussa Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203) osoitettiin OYK2 aluerajausmerkinnällä alue, jonka alueella noudatetaan Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan määräyksiä. Osayleiskaava on saanut lainvoiman 2011 ja sisältää paljon kaava-alueen luontoarvoihin, sekä erityisesti Ämmälän alueen kulttuuriympäristön arvoihin liittyviä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan ja eri aikoina voimassa olleen Lahden yleiskaavan tai Lahden läntisten osien osayleiskaavan välisiä kaavallisia merkintä- ja määräyseroja on ollut ajoittain vaikea tulkita. Miekiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan määräyksien kumoamisella saadaan alueen yleiskaavalliset määräykset ja ohjaavuus nykyistä selkeämmäksi ja yhteismitalliseksi muiden alueiden kanssa.

Kuten edellä Okeroisten osayleiskaavan kohdalla on kuvattu, tuovat Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella laadittavat eri teemaiset, oikeusvaikutteiset kaavakartat paljon uutta tietoa mm.

kulttuuriympäristön, maiseman ja luonnon arvoista, mikä mahdollistaa Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan määräysten osoittamisen Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205).

Miekkiö-Renkomäki-Ämmälä osayleiskaavan ja voimassa olevan Lahden yleiskaavan 2030 (Y-203) yhdyskuntarakenteen aluevarausmerkinnöissä ja niiden rajauksissa ei ole merkittäviä eroja. Suurimmat erot ovat kaavamääräyksissä. Osayleiskaavassa on maisemaan ja kulttuuriympäristöön, sekä luontoarvoihin liittyen tarkempia määräyksiä kuin Lahden yleiskaavassa 2030 (Y-203). Lahden suunta -työn 2021–2025 kierroksella laadittaviin, oikeusvaikutteisiin karttoihin 2: Kulttuuriympäristö, 3: luonto- ja viherympäristö ja 4: Vesiensuojelu ja -hallinta tuotavat uudet kaavamerkinnot ja kaavamääräykset tulevat antamaan paljon sitä tietoa yleiskaavaan, jota osayleiskaavan tarkemmat kaavamääräykset sisältävät. Merkittävämpänä puutteena Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) tulee olemaan alueen geologisten arvojen vähäinen kuvaaminen. Geologisten arvojen yhteismitallinen esittäminen yleiskaavassa vaatisi kuntatasoisen selvityksen laatimisen. Lisäksi koko kaupungin kattavassa yleiskaavassa ei tuoda esiin kaikkia lajistoon liittyviä luontotietoja.

OYK3: Enonsaaren osayleiskaava

Enonsaaren osayleiskaava jää voimaan kokonaisuudessaan. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Enonsaaren osayleiskaavan aluerajaus esitetään Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartoilla OYK1 -rajauksena. Osayleiskaavan maankäyttö on esitetty yleispiirteistettynä Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205). Enonsaaren osayleiskaava jää voimaan ja alueella noudatetaan osayleiskaavan

kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Tämän lisäksi Enonsaaren osayleiskaavan alueilla noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

OYK4: Uudenkylän osayleiskaava

Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan kokonaisuudessaan. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Uudenkylän osayleiskaavan aluerajaus esitetään Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) kartoilla OYK2 -rajauksena. Osayleiskaavan maankäyttö on esitetty yleispiirteistettynä Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205), esimerkiksi rantojen osalta on näytetty pääkäyttötarkoitus eli lomarakentaminen (RA).

Uudenkylän osayleiskaava jää voimaan ja alueella noudatetaan osayleiskaavan kaavamerkintöjä ja -määräyksiä. Tämän lisäksi Uudenkylän osayleiskaavan alueilla noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

Rantavyöhykkeet RV/1-RV/4

Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) määräyksien mukaan kaavassa rantavyöhykkeen RV-rasterilla osoitetuilla rantavyöhykkeillä RV/1, RV/2, RV/3 ja RV/4 noudatetaan eri osayleiskaavojen tai rantayleiskaavan merkintöjä ja määräyksiä, kuten Lahden suunta -työn edelliselläkin kierroksella. Tämän lisäksi RV-rantavyöhykkeellä noudatetaan

yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä. Voimassa olevaan Lahden yleiskaavaan 2030 (Y-203) verrattuna nämä rantavyöhykkeiden aluerajaukset ovat pysyneet samoina lukuun ottamatta Oksjärven pohjoispuolen pientä rantavyöhykkeen (RV/1) -rasterin pienennystä ja Kalkkusen järven uutta SL-alueita, joka pienentää alueella rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteria.

RV/1: Luoteis-Nastolan osayleiskaava

Luoteis-Nastolan osayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnot ja -määräykset jäävät voimaan RV/1 - rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Luoteis-Nastolan osayleiskaavasta jäi voimaan mitoitettut ranta-alueet ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo suuria muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan, mitoitettut ranta-alueet jäävät voimaan Luoteis-Nastolan osayleiskaavan mukaisesti. Oksjärven pohjoispuolelta on pienennetty Luoteis-Nastolan osayleiskaavan mukaisesti voimaan jäävää aluetta taustamaaston osalta. Alueet ovat Luoteis-Nastolan osayleiskaavassa maa- ja metsätalousaluetta (M) ja alueet tulevat vastaavalla kaavamerkinnällä Lahden yleiskaavaan 2035 (Y-205). Samoin Kalkkusenjärven uusi SL-alue pienentää alueella rantavyöhykkeen (RV/1) -rasteria.

Rantaan rajoittuvan rakentamisen osalta Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/1), jolla Luoteis-Nastolan osayleiskaavan

merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Luoteis-Nastolan osayleiskaavan RV/1-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

RV/2: Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaava

Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnät ja -määräykset jäävät voimaan RV/2 rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkintöjä ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavasta jäi voimaan mitoitettut ranta-alueet ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/2), jolla Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Kallio-, Pitkä- ja Särkijärven alueen osayleiskaavan RV/2-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

RV/3: Villähde-Koiskalan osayleiskaava

Villähde-Koiskalan osayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnot ja -määräykset jäävät voimaan RV/3-rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkinnot ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Villähde-Koiskalan osayleiskaavasta jäi voimaan Kärkjärven länsirannan rantavyöhyke ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/3), jolla Villähde-Koiskalan osayleiskaavan merkinnot ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Villähde-Koiskalan osayleiskaavan RV-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkinnot ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkinnot ja määräyksiä.

RV/4: Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaava

Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan ranta-alueen kaavamerkinnot ja -määräykset jäävät voimaan RV/4-rantavyöhykkeen alueella. Tämän lisäksi Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) uusien teemojen kaavamerkinnot ja -määräyksiä noudatetaan osayleiskaavan alueella.

Edellisellä Lahden suunta -työn 2017–2020 kierroksella Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavasta jäi voimaan mitoitettut ranta-alueet ja muilta osin laadittu Lahden yleiskaava 2030 (Y-203) kumosi osayleiskaavan. Nyt laadittava Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ei tuo muutoksia tältä osin voimassa olevaan kaavaan.

Lahden yleiskaavassa 2035 (Y-205) esitetään rasterilla alueet (RV/4), jolla Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan merkinnät ja määräykset ovat voimassa. Tämän lisäksi Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan RV-rantavyöhykkeen alueella noudatetaan yleiskaavakartan 1: Kestävä yhdyskuntarakenne strategisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ja yleiskaavakarttojen 2: Kulttuuriympäristö, 3: Luonto- ja viherympäristö, 4: Vesiensuojelu ja -hallinta, 5: Kiertotalous ja 6: Kestävä liikkuminen uusia teemoja koskevia merkintöjä ja määräyksiä.

Valtuustokaudella 2025–2029 käynnistyvään työhön siirtyvät teemat

Seuraavat teemat ja syventymistarpeet ovat nousseet esille Lahden suunta -työn 2021–2025 loppuvaiheessa, ehdotuksesta saaduissa lausunnoissa ja muistutuksissa. Näihin teemoihin ei ehditty syventymään ennen hyväksymiskäsittelyä, mutta ne siirretään tarkasteltaviksi valtuustokaudella 2025–2029 käynnistyvän työn yhteydessä.

- Tarkastellaan liito-orava-alueiden esittämistä yleiskaavakartalla.
- Huomioidaan maakunnallisten arvokkaiden rakennettujen kulttuuriympäristöjen aluerajausmuutokset yleiskaavakartalla, kun maakunnallinen selvitys valmistuu ja Päijät-Hämeen maakuntakaavan valmistelu etenee.
- Luonnonsuojeluohjelman alueet on mahdollista tuoda yleiskaavakartalle ennakoidusti luonnonsuojeluohjelman hyväksymiskäsittelyn jälkeen.
- Tarkastellaan Ämmälän ja Kaukasen alueen asumisen ja elinkeinoelämän varauksia sekä radan länsi- että itäpuolella suhteessa luonnonsuojeluohjelman Myllyojan metsään. Asuinaluevarausta ei voi

rajata enää pienemmäksi radan länsipuolella ilman, että se vaikuttaa koko Kaukasen alueen käyttömahdollisuuksiin tulevaisuudessa.

- Huomioidaan Uudenmaan ELY-keskuksen selvityksen tulokset maantieverkon seudullisesta merkittävydestä.
- Syvennetään yleiskaavan ilmastovaikutusten arviointia kokonaisvaltaisemmaksi ja käytetään ilmastovaikutusten arvioinnin tukena yleiskaavan mittakaavatasolle soveltuvaa arviointimenetelmää.
- Tarkistetaan Hollolan kunnan ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelussa esiin tuomat, kuntarajalla sijaitsevat, yhteissuunnittelua vaativat kohteet.
- Lahden suunta -työtä kehitetään jatkuvasti erityisesti vuorovaikutuksen ja osallisten vinkkelistä. Aineistokokonaisuuden kehittäminen osallisille helpommin käsiteltäväksi kokonaisuudeksi on tärkeä näkökulma kehitystyössä huomioitavaksi.

Aiemmat käsittelyt:

Kaupunkiympäristölautakunta käsitteli Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotusta kokouksessaan 24.4.2024 § 41.

Lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen. Lautakunta tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Kaupunkiympäristölautakunta teki kaupunginhallitukselle seuraavan esityksen:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksesta (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin.”

Kaupunginhallitus käsitteli Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotusta kokouksessaan 29.4.2024 § 178.

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.

Asian esittelijän, kaupunginjohtaja Niko Kynnäräisen päätösehdotus oli seuraava:

”Kaupunginhallitus hyväksyy Lahden suunta -työn 2021–2025 ehdotuksen (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) asetettavaksi julkisesti nähtäville ja pyytää tarvittavat lausunnot. Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työn 2021–2025 luonnoksesta (Lahden yleiskaava 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelma 2021–2025) saatuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin.”

Jatkotoimenpiteet

Kaupunginhallitus antaa vastineet Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotuksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin. Lahden suunta -työ 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) ja kestävän

Kaupunginhallitus

Ote pöytäkirjasta 02.12.2024

kaupunkiliikkumisen ohjelman 2021–2025 ehdotuksen hyväksyy kaupunginvaltuusto.

Lahden suunta -työn 2021–2025: Lahden yleiskaavan 2035 (Y-205) voimaantulon myötä nykyisin voimassa olevat Lahden yleiskaava 2030 (Y-203), OYK1: Okeroisten kulttuurialueen osayleiskaava sekä OYK2: Miekkiö-Renkomäki-Ämmälän osayleiskaava kumoutuvat kokonaan.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kv: Kunnallisvalitus, valitusosoitus Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Toimenpiteet

Kh: ote ilman liitteitä + kaupunginhallituksen vastineliite lausunnon antajille (Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, Lahden ympäristöpalvelut, Lahden museot, Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot, Metsähallitus, Hämeen poliisilaitos) ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (MTK Häme ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry, Salpausselän luonnonystävät ry, Jokimaan omakotiyhdistys ry,

)

kv

Kv: ote ilman liitteitä lausunnon antajille (Hämeen ja Uudenmaan ELY-keskukset, Päijät-Hämeen liitto, Kymenlaakson liitto, Heinolan kaupunki, Iitin kunta, Lahden ympäristöpalvelut, Lahden museot, Lahden kaupungin vammais- ja vanhusneuvostot, Metsähallitus, Hämeen poliisilaitos) ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille (MTK Häme ry, Metsänhoitoyhdistys Päijät-Häme ry, Salpausselän luonnonystävät ry, Jokimaan omakotiyhdistys ry,

Kaupunginhallitus

Ote pöytäkirjasta 02.12.2024

),

sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY -keskukselle.

Kaupunginhallitus

Ote pöytäkirjasta 02.12.2024

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 406

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.